

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 473. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139954937424/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

til udgave. Desuden afviger de fleste ændringer fra den retskrivning, Brorson selv anvender endnu ca. 1760. Dette gælder rimeligvis også de morfologiske ændringer; i al fald har Brorson inkongruens i verbens numerus, og genitiv på *-sens* i *P. Derimod* er det overvejende sandsynligt, at der i hver af udgaverne *J-J* (måske også *J*) er foretaget enkelte mindre indgreb i teksten af forfatteren, selv om det er umuligt at afgøre, hvor ændringerne skyldes sætteren eller eventuelt en kyndig korrektør (Nic. Brorson?). Der har dog næppe i noget tilfælde været tale om en egentlig revision eller korrektur fra forfatterens side, men man må tænke sig, at han i sit eksemplar lejlighedsvis har indført rettelser, der da er kommet en følgende udgave til gode.

De indgreb, der mest føleligt har ændret tekstens stilistiske præg, er flg.: den hårdhændede udryddelse af de bibelske genitivformer på *-sens* i *J* (§ 16), af salmesprogets participier af typen *født, beredt > født, beredt* i *J* (§ 19.2) og af 2. person på *-(s)t*; endelig de ortografiske ændringer, der forringer rimene, navnlig i *J*, se §§ 4, 5, 6, 9, 10, 19, 22.

For at give et indtryk af ændringernes omfang i de forskellige udgaver har jeg talt samtlige afvigelser fra den nærmest foregående udgave i nr. 1-66 (124 sider i *J*). Tallene er omtrent flg.: *J*: 220; *J*: 40; *J*: 40; *J*: 30; *J*: 15; *J*: 60; *J*: 10. Det høje antal i *J* skyldes først og fremmest overgangen til små begyndelsesbogstaver.

III. Svanesang og prædiken.

Når man vil danne sig en forestilling om, hvorvidt trykket af »Svanesang« og den dertil knyttede prædiken afviger fra Brorsons originalms., har man et kontrolmiddel i det egenhændige manuskript til prædikenen og to digte, som findes i Alberg Katedralskoles bibliotek og er aftrykt (vfl. s. 129-74). Skønt dette manuskript på titelbladet har ordene »til trykken overgivet«, kan det dog — som omtalt i udgiverens indledning III 34 f., jf. 255 — ikke have været brugt som forlæg for trykket, men en renskrift må ligge mellem dette og vort bs. De ændringer, der er foretaget, kan altså have mindst 3-4 ophavs-mænd: forfatteren selv, udgiveren og sætteren (korrektøren). De mere betydelige indgreb er dog af en sådan art, at de efter al rimelighed må tilskrives forfatteren. M. h. t. afvigelser i ortografi og højningsformer olgn. er der den yderligere vanskelighed, at både manuskript og tryk har mange inkonsekvenser og dobbeltformer. Således har trykket som regel formen *Engle* svarende til *Engler* i ms., men 173 er forholdet det omvendte; man kan derfor ikke udelukke den mulighed, at forf. i sin renskrift har brugt formen *Engle* hyppigere end i vort ms., og at ændringerne altså til dels skyldes ham selv. På lignende måde har ms. *ej* v. s. a. *ey*, *han:hand*, *saasant:sau sandt* osv. *Lykke:icke* osv., *stuncke:syucker* osv.

Også for Svanesangs-digtene vedkommende må vi regne med mulig-

¹⁾ Ved henvisninger betegner linjetal foroven og forned (288° 288^u) henhv. trykket (over strengen) og manuskriptet (under strengen).